

[Formanden]

mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelser. (Forhøjet almindeligt børnetilskud i de tre første leveår)
[Af Inge Krogh (KrF) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 102. Fremsat 22/1 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Ved at genfremsætte sit forslag fra februar i fjor er kristeligt folkeparti nu nået op på det tredje forslag om forhøjet almindeligt børnetilskud på mindre end 3 år. Mit syn på at indføre en ny udgiftkrævende form for børnetilskud på det foreliggende grundlag adskiller sig ikke fra mine forgængeres, og jeg kan henvise til de bemærkninger, som fulgte de daværende socialministres afvisninger af de tidligere fremsatte forslag herom.

Jeg afviser ikke, at der kan være brug for forbedringer af eksisterende foranstaltninger eller for helt nye ordninger til støtte for børn og familier, men overvejelserne herom må ske på et grundlag, der sikrer en tværgående vurdering af hele problemstillingen for børnefamilierne, således at anvendelsen af de økonomiske ressourcer, der er til rådighed for familiepolitiske foranstaltninger, sker på den bedste måde. Som jeg gav udtryk for under forespørgselsdebatten om børn og unge den 15. januar i år, er det min opfattelse, at det omfattende materiale, der vil foreligge, når børnekommissionen afgiver sin endelige betænkning i efteråret, vil kunne danne baggrund for en sådan principiel og grundig debat bl. a. om de fremtidige former for kontante tilskud til børnefamilierne.

Jeg kan ikke medvirke til gennemførelse af det fremsatte lovforslag.

Hans Hækkerup (S):

Dette forslag fra kristeligt folkeparti bygger på en fundamental misforståelse af børnefamiliernes økonomiske situation. I be-

mærkningerne til lovforslaget tales der om de store offentlige tilskud til daginstitutionerne, og det postuleres, at der i dag ikke er nogen reel valgmulighed for forældrene med hensyn til, om børnene ønskes passet i en institution eller hjemme.

Det er, som om man ser helt bort fra de vigtige forhold. Dels er de familier, hvor begge forældre er udearbejdende, over skatten med til at betale til daginstitutionerne, dels er det faktisk sådan, at den merindtægt, som en familie har ved, at begge forældre er udearbejdende, som regel er meget begrænset, når der tages hensyn til, at de skal betale skat, til daginstitutionsbetalingen, til transport og til mange andre omkostninger, der er ved at erhverve en indtægt. Samfundet ville slet ikke kunne fungere, det ville ikke kunne undvære det bidrag, som de udearbejdende kvinder yder til produktion og eksport.

Jeg må også sige til kristeligt folkeparti, at nu står vi jo ikke i den situation, at vi har 800 mill. kr., som vi skal se at slippe af med på en nem måde. Tværtimod skal vi til at finde frem til besparelser på det offentliges budgetter. Så alene af den grund, må vi afvise kristeligt folkepartis forslag. Men jeg vil også godt sige, at selv om vi havde haft 800 mill. kr., er jeg overbevist om, at vi nemt kunne finde på forslag, der i langt højere grad ville hjælpe børnefamilierne.

Brixtofte (V):

I modsætning til den foregående taler har jeg sympati for tankegangen bag forslaget fra kristeligt folkeparti. Det er faktisk sådan, at hvis man ser på familier, der får passet deres børn i institutioner, sammenlignet med familier, der selv passer deres børn, så er der en økonomisk forskelsbehandling i dag i kraft af de meget store offentlige tilskud til børnepassning.

Derfor er venstre også villig til at lave en ændret byrdefordeling mellem de to grupper af familier. Vi har selv foreslået det, dels ved at man forhøjede forældrebetalingen i daginstitutionerne, hvad vi skal diskutere senere, dels ved at man forhøjer børnetilskuddene for børn fra 0 til 2 år. Vi er sådan set enige om at forhøje børnetilskuddene for den aldersgruppe, vi vil bare ikke gøre det så voldsomt, men til gengæld vil vi forhøje prisen for daginstitutioner, således at der bliver en

[Brixtofte]

mindre forskelsbehandling mellem de to typer af familier.

Må jeg til sidst sige til den socialdemokratiske ordfører, som sagde, at det var skadeligt, hvis en udearbejdende kvinde kom hjem og passede sit barn selv, for så mistede man et bidrag til produktionen, at jeg har lært efterhånden mange gange, at når socialdemokratiet regner den slags ting ud, så modregner man den sparede dagpengeudgift, der er for den ledige, der kommer i arbejde i stedet for den kvinde, der tager hjem. Derfor løber det nok rundt alligevel.

Karen Thurø Hansen (KF):

Da vi for mindre end et år siden behandlede et forslag fra kristeligt folkeparti om forhøjede børnetilskud, gav vi fra konservativ side udtryk for betydningen af forældrenes nære tilknytning til børnene i de første leveår, hvilket man også kan læse i Folke­tingstidende 1978-79, sp. 8347.

Kristeligt folkeparti genfremsætter nu forslaget. Det konservative folkeparti er som tidligere tilhænger af enhver forbedring inden for familiemønsteret, ikke mindst når det gælder børnene. Men som jeg også tidligere har fremført, er det konservative folkeparti også et realistisk parti, og det gælder ikke mindst i en økonomisk stram situation som den, vi befinder os i i øjeblikket.

Forslagsstillerne oplyste, da vi sidst behandlede forslaget, at naturligvis skulle de forhøjede børnetilskud være skattefri, nøjagtig som de børnetilskud man får i øjeblikket. Jeg vil gerne spørge kristeligt folkeparti, om man i sine økonomiske beregninger har taget højde for, at en hjemmearbejdende ægtefælle automatisk får sit personfradrag overført til manden – eventuelt vice versa, hvis det er manden, der er den hjemmegående – og derved medvirker til at familien får en mindre skattepligtig indtægt. Det havde været rart og nyttigt, såfremt kristeligt folkeparti ved genfremsættelsen havde opstillet et sammenligningsgrundlag, så man havde noget helt konkret at holde sig til.

Trods mine lidt syrlige bemærkninger vil det konservative folkeparti medvirke til et positivt udvalgsarbejde.

Pilgaard Andersen (FP):

Fremskridtspartiet kan ikke medvirke til lovforslaget fra kristeligt folkeparti. Vi vil meget gerne være med til at støtte familiepolitikken, men vi mener ikke, vi kan være med til at støtte en udgift, der beløber sig til 793 mill. kr. i 1978-priser, og som nok vil stige med et par hundrede millioner kroner, hvis man regner i 1980-priser.

Fremskridtspartiet ønsker ikke at arbejde i den retning, som kristeligt folkeparti ønsker. Vi ønsker at afskaffe børnetilskuddet, og ud fra den betragtning mener vi ikke, at vi kan støtte et sådant lovforslag, som faktisk er med til at forøge tilskuddene på det område. Om hele begrebet børnetilskud har vi flere gange sagt her i tinget, at vi ønsker en bundgrænseforhøjelse til 38.000 kr., og i den forbindelse mener vi godt, vi kan tillade os at afskaffe børnetilskuddet.

Hvis vi skulle gå ind på den tanke, som kristeligt folkeparti er inde på, mener vi, at vi ville gå imod vores egne principper. Derimod vil vi gerne opfordre kristeligt folkeparti til at se lidt mere positivt på forslaget fra fremskridtspartiet, når vi kommer med vores forslag om at forhøje bundgrænsen. Det er nemlig en reel – og den eneste – vej til at komme ud af hele det system, vi er kommet ind i.

Vi vil da også meget gerne være med til at tage presset fra daginstitutionerne. Det mener vi også vi kan gøre ved, at forældrene selv får muligheder for at vælge, om de vil have dagpleje. Når de får udbetalt pengene selv og selv får lov til at formidle dem, vil der være en lang række familier, der ikke er nødsaget til at arbejde ude begge to, når vi forhøjer bundgrænsen.

Hele den problematik vil vi meget gerne være med til at arbejde med, men vi mener ikke, dette lovforslag virker i den rigtige retning, og derfor kan vi ikke tilsige en positiv udvalgsbehandling, men vi deltager selvfølgelig.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Som det allerede er sagt fra forskellig side, er det tredje gang, vi behandler forslaget, og jeg kan henvise til, hvad vi har sagt de andre gange, for vi har ikke ændret vores syn på disse sager.

Jeg vil godt føje til, at der er flere ting, der undrer mig i forslaget. For det første kunne

[Lilli Gyldenkilde]

jeg lide at spørge: at en moder ikke må modtage dagpenge, hvis hun skal have børnetilskud, hvad beror det egentlig på? Der står også, at en af betingelserne for at få disse tilskud er, at der til barnets pasning ikke må benyttes vuggestue eller andre institutioner, der helt eller delvis finansieres af det offentlige. Betyder det, at de, der har privat dagpleje og klarer det på den måde – ved det, man populært kalder sort dagpleje – godt kan få det ekstra børnetilskud? Betyder det også, at de med høje indtægter, som har råd til at have ung pige i huset, også skal kunne få dette høje tilskud, mens den mor, der går på dagpenge, ikke kan få det? Det forekommer mig at være et meget asocialt forslag.

Det er klart, hvad der menes med dette forslag. Baggrunden er, at nu skal kvinderne hjem og passe deres børn selv. Det er hele baggrunden for det, og det er vel også derfor, en mor end ikke må modtage dagpenge, hvis hun også skal have dette tilskud. Jeg må sige, at så skal kvinderne altså være billige i drift, for det, de skal have, er ca. 1.000 kr. om måneden for at gå derhjemme og passe det hele selv. Hvordan i alverden skal en familie, hvor én person har udearbejde til mindsteløn, dvs. 35 kr. i timen, nogen sinde kunne komme ind under dette forslag? Jeg forstår slet ikke, at man fra kristeligt folkeparti kan komme med et forslag, som er så asocialt som dette.

Jeg er godt klar over, at det er for at få kvinderne hjem igen, for det er som sagt det billigste, men det er ikke det bedste. Kvinderne ønsker at arbejde, og kvinderne har krav på, at der er daginstitutioner nok. Dette samfund består for halvdelens vedkommende af kvinder, men det er kun indrettet efter mænd, og det er det, vi skal have lavet om på, således at det også indrettes efter kvinderne. En af de fornødne omstændigheder er, at vi får de daginstitutioner, der er behov for, og ikke får stukket en tusindkroneseddel ud, og så kan vi ellers gå hjem og kede os ihjel.

Lone Dybkjær (RV):

Lige en bemærkning til fremskridtspartiets ordfører. Jeg er ganske overbevist om, at hvis børnene fik stemmeret her i landet, fik vi også fra fremskridtspartiet et forslag om, at

vi skulle øge børnetilskuddene, og det var et apropos til den sidste debat.

Om dette forslag vil jeg i øvrigt sige, at jeg egentlig synes, man bedre kunne acceptere det, hvis kristeligt folkeparti ærligt sagde, hvad det var, det drejede sig om, for fru Lilli Gyldenkilde har jo ret i, at det drejer sig om, at man vil sende kvinderne hjem at passe børn, og det er ærlig snak. Jeg er ikke enig med kristeligt folkeparti i den snak, men det er noget andet. Dette at man siger, at man ved at give et almindeligt børnetilskud på 10.850 kr. – hvordan man så i øvrigt når frem til det tal, men det kan jo være det samme – giver forældrene reel mulighed for at vælge, er jo simpelt hen løgn: der bliver ingen reelle valgmuligheder for forældrene, fordi de får et børnetilskud på 10.850 kr. I øvrigt fremgår det også af forslaget, at det er moderen, der ikke må modtage dagpenge. Jeg går ud fra, at hvis faderen modtager dagpenge, kan familien godt få de børnetilskud, som kristeligt folkeparti foreslår. Forslaget er altså blot udtryk for et ønske om at få kvinderne hjem, og det ønsker det radikale venstre ikke på den måde, som kristeligt folkeparti foreslår.

Noget andet er, at vi også ønsker at sikre børnefamilierne, og her kan jeg henvise til, hvad fru Grethe Philip har sagt ved tidligere lejligheder. Vi mener, at det specielt er tiden omkring fødslen, der i første omgang bør forbedres, og senere kan vi diskutere andre ting. Men hovedfilosofien i vores forslag vil under alle omstændigheder være, at det er forældrene, der i fællesskab skal tage sig af børnene, og ikke ensidigt kvinden, der skal gå hjem for at passe børnene.

Det, jeg synes man kan overveje i forbindelse med børnetilskuddene – hvis ellers kristeligt folkepartis ordfører gider høre efter – er, at man skulle prøve på at samle børnetilskuddene fra 0-3 år eller fra 0-6 år, og det kunne der godt være noget fornuft i. Det betyder naturligvis, at man skal gennemarbejde en masse ting, men i en økonomisk stram situation kan det godt være, at det alt andet lige ville sikre børnefamilierne bedre, end de bliver i dag.

Hvis en af forældrene ønskede at gå hjemme deltids eller fuldtids i en periode, kunne man kombinere en sådan ordning med en ordning om orlov fra arbejdsmarkedet. Derved ville i hvert fald nogle af de negative

[Lone Dybkjær]

konsekvenser, der ellers kunne være af et sådant forslag, falde væk. Jeg siger ikke alle, og jeg siger også, at man skal vurdere det, men kunne man kombinere det med en orlov fra arbejdsmarkedet, er det måske noget, man burde overveje. Med orlov fra arbejdsmarkedet mener jeg, at man i det øjeblik man reelt melder sig tilbage på arbejdsmarkedet igen, skal have arbejde eller arbejdsløshedsunderstøttelse i relation til den indtægt og det arbejde, man havde, før man gik på orlov.

Hvis man ikke laver sådan nogle kombinationer, betyder det blot, at man sender kvinderne hjem fra arbejdsmarkedet. Det er det, der vil blive resultatet af kristeligt folkepartis forslag, og det kan vi ikke acceptere.

Noget andet er, at vi i forbindelse med børnetilskud, som jo er indtægtsregulerede, godt kunne tænke os at diskutere et forslag om at indtægtsregulere konetilkuddene. Der er jo dobbelt personfradrag for en lang række af de hjemmegående husmødre, og man kan godt spørge sig selv, om det er rimeligt at fastholde det, når der ikke længere er børn i hjemmet. Dette spørgsmål kunne man tage op i forbindelse med omlægninger af børnetilskud, men når vi tager det frem, er det, fordi vi mener, at man i en stram situation er nødt til at se på alle de fradrags- og tilskudsordninger, der er, og altså også denne. Vi ønsker naturligvis ikke at ramme de svageste stillede i samfundet; det er derfor, jeg har brugt udtrykket »indtægtsregulerede konetilkud«.

Birgith Mogensen (CD):

CD finder forslaget om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelse absolut fornuftigt, men vi tror ikke, det kan gennemføres på nuværende tidspunkt, for vi kan ikke rigtig se, hvor pengene skal komme fra. Men vi vil medvirke positivt i udvalgsarbejdet.

Anne Grete Holmsgård (VS):

VS er bestemt ikke tilhængere, langt nærmere er vi modstandere af de principper, der ligger i kristeligt folkepartis forslag.

For det første er vi modstandere af, at pasning af børnene skal gøres til et udelukkende privat problem for den enkelte familie. For det andet er vi modstandere af de

familiepolitiske principper, der ligger i forslaget.

Kristeligt folkeparti skriver i bemærkningerne, at man skal sikre familierne en reel valgmulighed, men som fru Lone Dybkjær også fremhævede før, er der ikke tale om en reel valgmulighed. Forslaget giver måske en reel valgmulighed for ganske få familier, nemlig dem, der gerne vil gå derhjemme og passe børnene for 10.000 kr., men det er meget få familier. For langt de fleste familier er det en nødvendighed, at begge arbejder, hvad enten det er på heltid eller på deltid. Langt de fleste familier ønsker faktisk også at få en institutionsplads til deres børn, og jeg mener stadig væk ikke, at der er noget belæg for de ting, som kristeligt folkeparti også tidligere har fremført om, at det ikke skulle være gavnligt for børnene at være i en institution, og det er klart, at disse ting rammer kvinderne fremfor nogen som helst andre, fordi det er kvinderne, der vil komme til at gå derhjemme, bl. a. af den helt banale årsag, at kvinderne gennemsnitligt er lavere lønnet end mændene.

Lis Starcke (DR):

Retsforbundet kan godt se, at børnene bliver klemt i vort moderne samfund, hvor begge forældre ofte er udearbejdende, og vi kunne godt ønske os samfundet indrettet sådan, at der var bedre økonomisk mulighed for, at en af forældrene kunne blive hjemme, medens børnene er små. Men vi kan ikke gå ind for kristeligt folkepartis måde at løse problemet på, nemlig ved øgede børnetilskud, og det skræmmer os, at kristeligt folkeparti i bemærkningerne til lovforslaget skriver, at dette lovforslag kun kan betragtes som et foreløbigt skridt, idet ordningen vil blive udvidet til også at gælde for ældre børn.

Vi kan ikke medvirke til forslagets fremme, men vi vil gerne være med til at drøfte, hvordan vi kan give småbørn bedre opvækstvilkår. Det kan der måske blive anledning til at drøfte, når børnekommissionens beretning kommer; da vil der jo blive rig anledning til at komme med gode forslag. Jeg synes, den radikale taler her i dag kom med mange gode forslag, men det er alt sammen noget, der koster; det skal vi være klar over.

Inge Krogh (KrF):

[Inge Krogh]

Jeg må sige tak, fordi forslaget i hvert fald har vakt opmærksomhed, til trods for at vi, som det er nævnt flere gange, har fremsat det nu for tredje gang. Jeg tror dog, det er vigtigt, at vi bliver ved med at fremsætte det, for jeg tror, at tiden i højeste grad arbejder for vort forslag. Jeg tror også, at mange politikere herinde ikke helt er klar over, hvad der rører sig i befolkningen: der er en større og større trang til, at folk selv vil tage sig af deres børn, og man ser i højere og højere grad, hvordan daginstitutionerne påvirker børnene på en anden måde, end man selv ønsker det. Det er ganske naturligt; sådan må det være. Man hører også fra pædagogside, hvordan behandlingen i børnehaver og andre børneinstitutioner ikke er, som man ønsker det, fordi der ikke er personale nok. Skulle der være personale nok, ville det være meget dyrt.

Flere ordførere har sagt, at vi vil have kvindene hjem. Det må jeg ramme en pæl igennem, for det er ikke det, der er formålet med dette forslag. Formålet med dette forslag er først og fremmest at skabe gode forhold for børnene og forældrene, at få børnene til at opvokse så harmonisk som muligt.

Så vil jeg bl. a. sige til fru Lilli Gyldenkilde, at når moderen ikke modtager dagpenge efter dagpengelovens kapitel 12, er det selvfølgelig under barselorloven. Der kan ikke gives forhøjede tilskud, samtidig med at der er barselorlov, og faderen har i hvert fald foreløbig ikke barselorlov, så det er fuldstændig berettiget, at jeg bruger betegnelsen moderen. Dagpenge på grund af arbejdsløshed kan selvfølgelig hverken faderen eller moderen få.

Jeg ved, at socialministeren også er klar over, at der er et meget stort problem, og jeg kan henvise til den debat, som socialministeren selv omtalte, den 15. januar, hvor socialministeren bl. a. udtalte, at man kan spørge, hvorledes det kan sikres, at forældrene får den fornødne tid til at være sammen med deres børn, hvilket er en vigtig forudsætning for at give barnet en tryk opvækst. Det er i hvert fald noget af det, vi håber at kunne opnå med dette forslag.

Der er talt meget om, at det er et dyrt forslag; det blev bl. a. sagt af hr. Hans Hækkerup. Vi har foretaget nogle udregninger efter oplysninger fra socialstyrelsen. Det er meget svært at få summerne omregnet i de forskel-

lige pristalsreguleringer, men vi har fundet ud af, at institutionspladserne for børn i de første tre leveår koster 1,4 mia kr. Dertil kommer det tilskud, som mange kommuner giver til driften for at nedsætte forældrenes betaling. Man har ikke medregnet anlægsudgifterne. Anlægsudgiften for en vuggestueplads i 1978-priser er 65.000 kr., og deri er ikke engang medregnet den grund, der bygges på. Driftsudgifterne er 27.500 kr., fratrukket forældrebetalingen. Anlægsudgifterne pr. plads i børnehaver er 39.000 kr., og deri er heller ikke medregnet byggegrunden, og driftsudgifterne er 17.000 kr.; efter at man har trukket forældrebetalingen bort.

Det er store tal, og socialministeren har også tidligere oplyst, at man i tiden fra 1980-85 yderligere vil udbygge daginstitutionspladserne, sådan at de bliver forøget med mellem 36.000 og 37.000 i løbet af de fem år.

Det er klart, at det forhøjede børnetilskud vil medføre en ekstra udgift, og vi har regnet ud, at det vil koste 793 mill. kr., hvis det gives til alle dem, der i øjeblikket ikke benytter sig af daginstitutioner - og man må regne med, at de vil benytte sig af det. Det er i hvert fald for samfundet en billigere opvækstmåde, end hvis de samme børn skulle i daginstitution. Endvidere må man regne med, at en del af de børn, der nu går i daginstitutioner, vil blive passet i hjemmet, og i den forbindelse har den tidligere socialminister oplyst, at for hver tusinde, der trækkes ud, vil det betyde en besparelse på 9 mill. kr. for det offentlige.

Jeg har ikke fået omtalt, at de 793 mill. kr. faktisk omfatter flere børn, end de 1,5 mia kr. plus anlægsudgifter og alt det øvrige, som børnene i institutioner koster. Hvor mange børn er der i institutioner? Man regner med, at der af de første to år er ca. en tredjedel i institution og i det næstfølgende år ca. halvdelen af børnene. Så det må være et billigere forslag.

Der blev spurgt, om man skulle kunne få tilskud, hvis man selv ordnede en dagpleje, altså uden udgift for det offentlige. Det mener vi man skal.

Jeg var for nogen tid siden på en institution for ganske unge. De var kommet i konflikt med loven, og langt de fleste af dem havde et meget splittet familieliv bag sig. Jeg skulle fortælle noget om arbejdet herinde, og

[Inge Krogh]

så fortalte jeg netop om dette forslag, jeg tidligere havde fremsat. Så sagde de: klappede de ikke, da du kom frem med det? Jeg måtte til deres meget store forundring benægte, at der blev klappet, og heller ikke denne gang har man klappet i hænderne i overført betydning. Men jeg håber stærkt, at det, der er kommet frem, vil komme til at præge det fremtidige syn på børn. Jeg er fuldstændig enig med socialministeren, når hun siger, at den tid, man er sammen med sine børn, har en meget stor betydning for deres trygge opvækst.

Fru Karen Thurøe Hansen spurgte, om vi havde taget hensyn til det skattefrie fradrag, der kunne overføres. Nej, det har vi ikke regnet med. Jeg håber, vi kan få det gjort i udvalget, så vi kan få en klar belysning af det.

Man har spurgt, hvordan vi er kommet frem til de godt 10.000 kr., og jeg kan oplyse, at sekretæren i udvalget og andre har hjulpet os med det. Det vil, når det omregnes efter det nuværende pristal, blive lidt over 12.000 kr., også efter nulstillingen.

Det kan selvfølgelig ikke erstatte en indtægt, men det indebærer dog andre fordele. Foruden de 12.000 kr. er der altså dette, at man lettes i udgifterne til daginstitutionerne, og det kan være ret store beløb for visse forældre.

Hans Hækkerup (S):

Det var med forbløffelse, at jeg hørte hr. Brixtoftes indlæg her. Venstre har netop gjort sig til talsmand for store besparelser og har netop fremlagt store spareforslag, og så hører vi nu her, at man vil bruge 800 mill. kr. på denne måde. Det undrer mig.

Heldigvis skal vi senere i dag behandle et andet forslag fra venstre, og dér får vi jo så noget at vide om, hvordan de 800 mill. kr. skal finansieres. Det glæder vi os også til.

Så vil jeg sige til fru Inge Krogh, at hvis man sammenligner situationen for en familie, hvor moderen enten arbejder 40 timer om ugen, eller hvor hun passer barnet hjemme, er det faktisk sådan, at den skat, hun betaler til stat og kommune, og den forældrebetaling, man betaler i daginstitutionerne, er i stand til at dække udgiften ved en daginstitutionspads, og derfor vil forslaget ikke være nogen besparelse. Det er klart, at de mennesker, der har et erhvervsarbejde, er med til at

finansiere de offentlige udgifter over deres skattebetalinger, og derfor vil forslaget ikke betyde nogen besparelse. Men det ville også være helt umuligt at forestille sig, hvordan samfundet i øvrigt skulle fungere, hvis en masse kvinder pludselig forlod arbejdsmarkedet. Fru Inge Krogh sagde, at det ikke var hensigten med dette forslag at presse kvinderne ud af arbejdsmarkedet; nej, men sådan vil det komme til at virke.

Brixtofte (V):

Hr. Hans Hækkerup har vist ikke hørt ordentligt efter. Jeg sagde, at jeg var enig i det princip, den tankegang, der lå bag ved, at man skulle flytte rundt på fordelingen, men jeg sagde også, at jeg ikke kunne gå ind for dette forslag, og henviste til, at vi på anden måde havde stillet forslag om, hvordan man kunne ændre på byrdefordelingen. Vi har bl. a. foreslået, at man fordoblede børnetilskuddet for de 0-2-årige, altså de tre årgange, og tog børnetilskuddet fra dem, der er over 10 år, og det mere end finansierer denne forhøjelse af børnetilskuddene. Derudover henviste jeg til, at vi vil forhøje forældrebetalingen, hvilket vi jo altså skal diskutere senere i dag.

Men jeg forstod, at hr. Hans Hækkerup ikke ville kommentere, at jeg nævnte den slags beregninger, I normalt præsterer, når I taler om, at man forlader arbejdsmarkedet, nemlig at man så modregner den sparede dagpengeudgift. Det skulle man også gøre i dette tilfælde: hvis en mor eller far går hjem og passer sit barn selv, skal man jo modregne den sparede dagpengeudgift. Det plejer I altid at gøre, så det kunne I jo også godt gøre nu.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Forslagsstilleren fremhæver her, at det nu er tredje gang, forslagsstilleren kommer med dette forslag. Så må jeg sige til fru Inge Krogh, at så havde det ærlig talt været bedre, om hun havde taget alle aspekter med i beregningen af disse tilskud. Jeg synes, man spilder folketingets tid, når man kommer med et forslag, som skal behandles her, men overhovedet ikke har noget beregningsgrundlag for det. Det er simpelt hen for dårligt i en tid, hvor vi har travlt.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det, der kalder mig herop, er dels nogle af fru Inge Kroghs bemærkninger, dels nogle, som ikke var der, om jeg så må sige, for jeg stillede et par spørgsmål før, som ikke blev besvaret. Det ene gik på, om de mennesker, der havde ung pige i huset, og hvor konen gik hjemme, kunne få det forhøjede børnetilskud, og om de, der indretter sig på sort dagleje, kan få det. Sådan opfatter jeg i hvert fald forslaget.

Så var der en anden ting. Fru Inge Krogh fortæller om, at hun for nylig har været på en institution for unge, hvor man har drøftet dette forslag. Jeg fornemmer, at der ligesom sker en sammenkædning mellem daginstitutioner og institutioner i det hele taget, og det mener jeg er forkert, for det er ikke alle institutioner, der er dårlige. Men selvfølgelig er problemerne så meget større, når man kommer til institutioner for unge mennesker, for de er jo netop på disse institutioner, fordi der er nogle ting, der er gået galt for dem undervejs. Der lå ligesom i det, at det nok er nogen, der har været i daginstitution i al deres tid, og det mener jeg er en helt fejl tankegang, for så er det jo dér, vi skal tage fat. Så skal vi tage fat på at lave nogle ordentlige daginstitutioner med tilstrækkeligt mange voksne til at tage sig af børnene, og vi skal have lavet en ordentlig barselorlov, f. eks. 6 måneder for kvinder og 3 måneder for mænd, sådan at de også påtager sig det ansvar, det er at få børn, for det er jo ikke kun kvindernes ansvar eller bør i hvert fald ikke være det.

Vi må også have en nedsat arbejdstid, måske især for småbørnsforældre, for vi er alle enige om, at det er vigtigt, at man er så meget sammen med sine børn som muligt og bruger den tid, man er sammen med dem, så godt som muligt og drager omsorg for dem. Det ønsker vi sandelig også i SF, men grunden til, at det går så galt for så mange, at de ender på disse institutioner – og det er egentlig det, jeg ville have fat i – er, at en lang række forhold i deres opvækst er gået galt, men ingen skal bilde mig ind, at det lige præcis er dette, at de har været i daginstitutioner, der er grunden, og det er lige præcis det, der ligger bag det, fru Inge Krogh siger.

Jeg kan i øvrigt fortælle, at nyere undersøgelser viser, at der er store problemer med

unge mennesker – specielt fra forstadskvartaler – hvor der har været en hjemmearbejdende mor hele tiden.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg vil sige til fru Karen Thurøe Hansen, at jeg egentlig synes, det er o.k., at kristeligt folkeparti fremsætter et forslag, selv om der er ting, man kan sætte spørgsmålstegn ved, for man kan godt diskutere nogle principper, uden at tingene er totalt gennemarbejdet. Jeg synes, det er rart, at der for en gangs skyld er nogle politikere, der ærligt siger: det her er vi faktisk ikke klar over, det har vi overset, i stedet for at vi får det sædvanlige, hvor vi godt ved, at realiteten er den samme, men hvor man siger: selvfølgelig har vi tænkt på det og det, og så kommer der i øvrigt en lang sludder om ingenting. Så egentlig synes jeg, det er lidt synd, at fru Karen Thurøe Hansen dadler fru Inge Krogh i denne sammenhæng.

Det, jeg vil klandre forslaget for, er, som jeg sagde før, at man ikke ærligt siger, hvad forslaget drejer sig om. Det kan godt være, at fru Inge Krogh siger, at formålet med dette forslag ikke er at få kvinderne hjem, men en gang imellem bliver man altså også nødt til at se på realiteterne af det, man foreslår, og hvis realiteterne bliver, at man sender kvinderne hjem, må man også tage det i betragtning. Det princip synes jeg godt man kan have – jeg er som sagt stadig ikke enig i det – men det er ikke det, vi diskuterer, og derfor synes jeg, dette forslag er forkasteligt, for det er det, der bliver realiteterne. Noget andet er, at det nok ikke er så billigt at få kvinderne hjem mere; det kan man også sige om forslaget.

Jeg må indrømme, at jeg havde overset, at der stod dagpengelovens kap. 12, og derfor skal jeg trække det med faderen og moderen i mig. Derimod kommer der en anden uretfærdighed, nemlig at de, der er ansat f. eks. på funktionærbetingelser, må kunne gøre begge dele. Men det er nu ikke sagt som en undskyldning for, at jeg rent faktisk havde overset, at det var barselorloven, man havde taget fat på.

Fru Lis Starcke sagde noget pænt om det, jeg havde sagt her. Det, jeg prøvede på at få frem i mit indlæg – det kan godt være, det ikke lykkedes – var, at der er nogle ting, som vi må vurdere på ny. I modsætning til kriste-

[Lone Dybkjær]

ligt folkeparti sagde jeg, at vi ikke bare kan give 800 mill. kr., 500 mill. kr., 2 mia kr., eller hvilke gode forslag vi kan have, til de områder, vi nu synes trænger til det, uden at foreslå tilsvarende omlægninger. Jeg synes, man skulle vurdere muligheden for en omlægning af børnetilskuddene under en eller anden form, sådan at man gav en øget støtte i de første år, men det er naturligvis ikke noget, der kan gøres fra den ene dag til den anden.

Så foreslog jeg som et yderligere tilskud – det behøvede ikke at have noget med det andet at gøre, men hvis det andet nu viste sig at have en række uheldige konsekvenser – at man indtægtsregulerede konetilskuddene, som jeg kaldte det, altså det dobbelte personfradrag, for dér er faktisk nogle penge at hente. Gjorde man dem indtægtsregulerede, behøvede det ikke at medføre en række socialt uheldige tilfælde, for derved kunne man tage nogle penge, om man vil, fra nogle, der ikke havde så meget behov for dem, og give dem til nogle familier med børn, der alt andet lige måske havde mere brug for dem.

Inge Krogh (KrF):

Jeg vil lige sige til hr. Hans Hækkerup, at jeg ikke tror, han tager i betragtning, at også familier, der ikke sender deres børn i daginstitutioner, men passer dem hjemme, er med til at bære udgifterne dér. Det er en meget betydelig udgift for disse mennesker, når man tænker på, at de også skal hjælpe dem, der bruger en anden vej.

Hr. Hans Hækkerup og andre sagde, at det i hvert fald i praksis vil være sådan, at det er kvinderne, der kommer hjem. Nu fremgår det heldigvis af de forskellige statistikker, at kvindernes løn i de fleste tilfælde er ved at hale ind på mændenes lønninger, men det var vel godt, om vi fik en anden holdning, sådan at man også værdsatte mandens evne til at passe børn. Den har jeg værdsat i adskillige år, nemlig lige siden dengang jeg begyndte at arbejde med børn inden for åndssvageforsorgen, hvor det vakte furore, da jeg ansatte mænd til at passe også ganske små børn, spædbørn. Jeg mener, de har gjort det ganske fortrinligt og har befundet sig vældig godt ved at passe børn. Der ligger måske noget i denne mands/kvinderolle, man har spillet, og hvor også mændene har

meget vanskeligt ved at komme væk fra deres egen rolle, men det mener jeg vi må arbejde for.

Jeg kan sige til fru Lilli Gyldenkilde, at jeg brugte ikke betegnelsen sort dagpleje, for det mener jeg er lidt af et skældsord, men talte om, at man uden udgifter for samfundet sørger for en pasning af børnene. Det må være det, fru Lilli Gyldenkilde så elskværdigt kalder sort dagpleje og også med lidt foragt i stemmen måske – måske, siger jeg bare – benævner ung pige i huset.

Så blev der gjort meget ud af det, jeg omtalte om mit besøg på denne institution. Jeg vil give fuldstændig ret i, at det er et meget komplekst spørgsmål, hvorfor de unge er kommet ud i kriminalitet, men jeg kan sige, at jeg har et ret godt indblik i det, for jeg har i 12 år været tilsynsførende ved et ungdomshjem. Det er rigtigt, deres problemer måske ikke så meget skyldes, at de har været på institution, som at de har været overladt for meget til sig selv og ikke været sammen med forældrene. Jeg tror, at man ved at gennemføre et forslag som dette kunne udvirke en holdningsændring i befolkningen i retning af, at man forstod, hvor vigtigt det er, at forældrene er sammen med deres børn. De drenge, jeg omtalte, har netop længtes efter at være mere sammen med deres forældre. Det er det, de har følt har manglet i deres barndom.

Arne Bjerregaard (KrF):

Hr. Hans Hækkerup fremførte, at det ikke ville medføre nogen besparelse, hvis kvinderne gik hjem. Nu må jeg straks sige, at det ikke er det, der er forslaget intentioner, men det forekommer mig i øvrigt, at man fra hr. Hans Hækkerups parti talte meget kraftigt om besparelser, da man gennemførte efterlønsordningen og med vilje sendte en stor gruppe mennesker hjem. Da talte man om store besparelser på dagpengeområdet, og det synes jeg også man må tage i betragtning her, hvis man vil bruge den slags argumenter imod forslaget.

Det er beklageligt, at disse socialudvalgsmedlemmer stadig væk tror, de skal føre fordelingspolitik over socialpolitikken. Det, vi ønsker at fremføre, er en generel socialpolitik, og så må man derefter gennemføre en konsekvent fordelingspolitik over skattepoli-

[Arne Bjerregaard]

tikken; det skal ikke gennemføres her. Her gennemfører man en generel social foranstaltning for alle. Derefter opstår der selvfølgelig en masse sociale tilfælde, men de må behandles individuelt.

Forslagets intentioner er at tage de grundlæggende sociale problemer op i en generel lovgivning, så man bliver fri for alle disse indtægtsregulerede tilskud, om hvilke vi ved, at de skaber en formidabel kumulation, som bevirker, at de, der skulle have, ikke får, og de, der ikke skulle have, får. Det er konsekvensen i dag. Hvis man ville gå ind på dette her og gennemføre en generel sociallovgivning ved at give tilskud til alle og så lave fordelingspolitikken og de, der ikke skulen i stedet for at tale om det her i sociallovgivningen, så fik man en lovgivning, som var betydelig mere retfærdig. Men det beklagelige er, at man altid vil se lovgivningerne på disse to områder uafhængigt af hinanden – jeg har sagt det 117 gange før – og vi kommer aldrig videre, fordi man ikke vil se de to lovområder i sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Hans Hækkerup (S):

Jeg må sige til hr. Arne Bjerregaard, at det klart og tydelig fremgår af folketingets forretningsorden, hvad det er, man skal beskæftige sig med i socialudvalget. De siger, vi har drøftet her, hører klart ind under det; der er en sammenhæng i tingene.

(Kort bemærkning).

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg ved da udmærket, at der står, man skal beskæftige sig med det, men jeg synes alligevel, det var rimeligt, om man også tænkte videre end til de snævre rammer, man beskæftiger sig med; så kunne man få helhed i det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ebba Strange):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand.

[Af Anne Grete Holmsgård (VS) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 107. Fremsat 24/1 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Må jeg indledningsvis slå fast, at den gældende bestemmelse i bistandslovens § 69, stk. 1, siger, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er det nødvendige antal pladser på daginstitutioner for børn og unge, herunder socialpædagogiske fritidsforanstaltninger. § 69 har gentagne gange været oppe til diskussion, også her i folketinget, bl. a. under behandlingen af forslaget til bistandsloven, hvor der fra Landsforeningen Ungdomsringen blev stillet spørgsmål bl. a. om § 69.

Som svar herpå erklærede socialministeren sig enig i, at det nødvendige antal pladser i daginstitutioner for børn og unge, herunder socialpædagogiske fritidsforanstaltninger, skal dække det faktiske sociale og pædagogiske behov i kommunen.

Det blev samtidig nævnt, at det i forbindelse med behandlingen af kommunernes udbygningsplaner kunne tilstræbes, at der ikke forekommer særlige forskelle fra kommune til kommune.

Efter bistandslovens ikrafttræden har skiftende socialministre understreget, at det i første række er kommunalbestyrelsen, der skønner over, hvad der er det nødvendige antal pladser i daginstitutionerne, og at der fra centralt hold i anden række kan gives henstilling om udvidelse af dette antal, hvis en sammenligning af udbygningsplanen med planerne fra andre kommuner med tilsvarende befolkningsmæssige og erhvervsmæssige forhold viser, at kapaciteten ligger uden for rammerne af det acceptable.